

St. Nicolaas en de boeken

door HERMANNA.

Er was een brief van St. Nicolaas gekomen. Het hoofd der school had hem hardop in elke klas voorgelezen, onder ademloos luisteren van alle kinderen.

Een brief van St. Nicolaas! Dat was dan ook wel zóó iets bizonders! Daarna deed hij de ronde. Allen mochten ze 'm even in de handen hebben. Hoe voorzichtig hielden ze 't groote vel papier vast en met hoeveel ontzag keken ze naar de aan zijden koorden lang afhangende zegels! En dan eerst de onderteekening!.... De brief zelf was met de schrijfmachine geschreven. Natuurlijk, daar heeft St. Nicolaas zijn helpers voor. Hoe zou hij ooit klaar komen, als hij zijn correspondentie eigenhandig moest afdoen!

Maar de *onderteekening*, die was wel echt van St. Nicolaas zelf; met dikke zwarte letters, ferm en groot en duidelijk stond 't daar: *Nicolaas, Bisschop van Myra*.

Geen kind dat niet eventjes met den vinger langs de breed uitloopende streep ging, waarmee 't geheel krachtig werd besloten. 't Was dan toch ook zóó interessant — een brief van St. Nicolaas!

Wat er wel in stond?

Niets meer of minder dan dat St. Nicolaas in eigen persoon een bezoek aan de school zou komen brengen en wel a. s. Zaterdag. Dan moesten de kinderen zooveel mogelijk allen present zijn.

Nu, verbeeld je, als ze niet ziek waren, dan zouden ze er zijn hoor, en zelfs ook als ze een *beetje* ziek waren, wat hoofdpijn of maagpijn hadden, 't geen op gewone dagen en vooral op een Zaterdag, zoo'n „halven" dag, nog wel eens een reden wil zijn om thuis te blijven. Neen, neen, 't moest al heel erg wezen, als ze er op *dien* Zaterdag niet zouden zijn. Dát waren ze allen eens.

Maar dit was het 'm niet alleen: dat St. Nicolaas op school zou komen, hoewel dit op zichzelf al een bericht was voldoende om alle kinderen in rep en roer te brengen. Er stond óók in den brief, dat de schooljeugd de boeken moest meenemen, die ze in de laatste jaren van St. Nicolaas gekregen had. St. Nicolaas wou namelijk eens zien of die geschenken wel op prijs waren gesteld.

Jullie kent natuurlijk ook wel kinderen, die erg raar met hun boeken omspringen. Och, och, wat ziet zoo'n boekenplank of kastje er slordig uit! Schots en scheef liggen de boeken er, als 't ware, ingegooid, of hangen tegen elkaar aan, in onregelmatige rijen, die alleen voor omvallen worden bewaard, doordat een dik exemplaar er als een soort stootblok tegenaan is geduwd of er tusschen is geperst. Naar de boeken zelf moet je maar niet eens nauwkeurig kijken; je zou je maar ergeren over losse, beschadigde banden, vlekken, ezelseoren, kladden, scheuren, weggeraakte bladzijden en nog allerlei ongerechtigheden meer.

Op de school waar St. Nicolaas' brief was voorgelezen, waren ook zulke slordevosjes. Die zagen 't aangekondigde bezoek niet met onverdeeld pleziër tegemoet; dat kan je je zeker wel voorstellen!

Andere kinderen daarentegen, die hun boeken erg netjes hadden gehouden, keken vroolijk rond bij 't denkbeeld alleen, dat ze die nu eens aan St. Nicolaas mochten laten zien. De

goede Sint zou hen stellig prijzen, dachten ze en waren daar nu al trotsch op.

Dat gaf me een gebabbel verder op dien dag, in alle huizen waar maar schoolkinderen woonden, en een drukte! Er werden groote schoonmaakbeurten gehouden van boekenkastjes en -hangers en de boekbinder kreeg op eens zooveel te doen, dat hij 't werk niet alleen af kon. Bij karrenvol werden ze hem thuisgebracht, de boeken, die noodig een opknapping moesten hebben. Nu, voor losse banden en gescheurde bladzijden wist hij wel raad, maar voor vetvlekken, kladden en ontbrekende bladen — dat was bedenkelijker!

De vriendelijke man, die de kinderen zoo graag wou helpen, had er bepaald verdriet van dat zijn kunst niet zoover reikte om oude, stuk gelezen boeken in nieuwe exemplaren om te tooveren.

Toch zou dit ook heelemaal niet naar St. Nicolaas' bedoeling zijn geweest.

* * *

Dora zat op den grond voor haar kastje en om haar heen lag 't grootste deel van haar boeken verspreid. Ze zagen er uit zooals boeken, die veel worden gelezen, er gewoonlijk uitzien: niet onberispelijk nieuw meer, maar toch ook niet opvallend slordig.

Dora keek er verdrietig naar. Moeder had zoo juist gezegd, dat er geen denken aan was ze alle nieuw te laten inbinden, zooals Dora 't gewild had.

„Hè,” zuchtte ze nu, „de bandjes zien er toch zoo sjofel uit en o, in één boek is van binnen ook een vlek!”

Dora nam er één van een stapeltje en sloeg 't open. Deze halve bladzijde hier was gekleurd — er was vruchtensap op gekomen. Dat had Mina per ongeluk gedaan, toen ze verleden jaar, in haar lange ziekte, telkens boeken van Dora te leen kreeg. Mina had er zoo'n spijt van gehad, maar Dora had toen gezegd dat 't niets was.

Toen, ja, — maar nu vond ze 't erg naar. St. Nicolaas zou stellig denken dat ze een eerste slordevos was.

„Van uitleenen worden je boeken toch altijd minder,” mompelde Dora en ze keek er de overige eens op aan, die alle sporen droegen veel in handen te zijn geweest. Dora hield dol van lezen en vond 't ook prettig anderen mee te laten genieten van haar boeken. Maar in 't vervolg zou zij dit toch liever niet meer doen, overlegde ze bij zichzelf. Als ze niet zoo mal goedleensch was geweest, zouden haar boeken nu net zoo keurig voor St. Nicolaas kunnen verschijnen als die van Rika Braam, van wie je nooit 's een boek kon leenen, omdat 't kind altijd zoo vreeselijk bang was voor haar „prachtbandjes.”

O, nu moest Dora toch even lachen bij de herinnering alleen. Laatst had Willie van der Straal, een echte slordevos, op een verjaarspartijtje bij Rika haar nieuwe, pasgekregen boeken in handen genomen om ze te bekijken en verbeeld je, toen had Rika 't op een schreeuwen gezet, alsof haar wie weet wat voor een ongeluk overkwam. Van puren schrik hierover had Wil toen juist een der boeken laten vallen en had 't maar een haartje gescheeld of 't was in onzachte aanraking met een taartje gekomen.

O foei, wat waren ze allemaal geschrikt en wat hadden ze ten slotte gelachen, toen het bleek nog goed afgelopen te zijn.

Maar Rika had niet meegedaan; zij was boos op Willie en als Rika's moeder er niet bij gekomen was, zou het partijtje verder lang zoo prettig niet zijn geweest.

* * *

Op den bewusten Zaterdag en vooral ook den avond te voren, kwam het bureau voor dienstverrichting handen te kort. Onophoudelijk klonk 't belletje van de telefoon, boodschappen werden er gebracht, mondelinge en schriftelijke, zóóveel, dat de groote lei in 't kantoor, aan beide kanten volgeschreven, ze niet allemaal kon bevatten.

Goed dat 't nog niet de eigenlijke dag voor St. Nicolaaspakjes en boodschappen was. 't Hoofd liep den kruiers nu al om en hoe zou 't hun dan wel zijn gegaan?

Al vroeg trokken de kinderen 's Zaterdagsochtends naar school; ze waren allen present; de absentielijst bleef vandaag zonder één enkel kruisje.

Langs de wanden van 't groote gymnastieklokaal waren op lange tafels de ingekomen boeken gerangschikt; de boeken van elk kind bij elkaar, netjes afgescheiden van 't volgende partijtje en de namen er bij, duidelijk geschreven op bordjes, die dadelijk in 't oog vielen. St. Nicolaas moest niet behoeven te turen naar lastig te lezen namen, maar moest met één oogopslag alles kunnen overzien.

Dora had het land, toen ze naar haar afdeeling, ginds op 't uiterste eind van de allerlaatste tafel keek. Haar boeken staken zoo af bij al die vernieuwde exemplaren, vond ze. Zelfs die van Willie toonden, opgeknapt, nu veel meer!

Bijna zouden de waterlanders boven komen, maar gelukkig herinnerde zij zich nog juist bijtijds moeders opgewekte woorden bij het van-huis-gaan dezen morgen: „Als je om twaalf uur terugkomt, zal je zeker zeggen: Moeder heeft het toch wel 't best geweten, en dan zal je er blij om zijn, dat moeder je je eigen zin niet heeft laten doorzetten.”

„'t Komt wel altijd uit, zooals moeder het zegt”, mompelde Dora, „maar hoe *dit* moet uitkomen.... dáár begrijp ik niets van!”

Toch voelde zij zich nu weer wat getroost en slikte haar tranen weg.

Dat was maar goed ook, want op 't zelfde oogenblik stapte St. Nicolaas de zaal binnen, gevolgd door 't hoofd der school.

O, wat klopten de harten „vol verwachting”, zooals het in 't oude St. Nicolaasliedje heet!

't Hoofd der school hield een toespraak, St. Nicolaas antwoordde, de kinderen zongen.... en toen werd de rondwandeling langs de tafels ondernomen.

St. Nicolaas monsterde met vluggen blik al de boeken en namen, liet zich hier en daar een boek door een der juffrouwen aangeven.

't Was zoo stil; je kon een speld hooren vallen.

De kinderen rekten de halzen uit om toch maar te zien welk boek St. Nicolaas in de hand nam.

Op eens kreeg Dora een schok. Nu was St. Nicolaas aan 't eind der laatste tafel gekomen en stond vlak voor haar partijtje; hij wees er naar.... de juffrouw gaf hem enkele boeken aan.... o, o, óók dat met de vruchtenvlek!

Wat duurde dat doorbladeren dezen keer lang. 't Leek wel of er geen eind aan kwam. Van geen enkel ander kind waren de boeken zoo nauwkeurig bekeken, vond Dora.

Eindelijk en ten laatste gaf St. Nicolaas de boeken terug en keerde zich tot de kinderen. De rondwandeling was afgelopen.

St. Nicolaas nam plaats op den hem aangeboden stoel en begon te spreken. Ditmaal was 't niet een deftige toespraak, zooals zoeven tegen 't hoofd der school, maar een gemoedelijk, eenvoudig praatje met de kinderen over 't plezier, dat je van boeken kunt hebben, als je ze op de goede manier gebruikt.

„Ik heb hier een massa boeken gezien”, zoo sprak St. Nicolaas tot besluit; „ik wist niet, dat ik er jullie in de afgelopen jaren zóóveel gegeven had. Keurige boeken zag ik, zonder smet of rimpel.”

„O wee”, dacht Dora, „dat zijn de mijne niet!”

„Maar”, zoo vervolgde St. Nicolaas, „op de rechte wijze waren die toch niet gebruikt. Zij vertelden mij tenminste veel van een meisje, dat keurig netjes op haar boeltje is, maar.... er ook nooit toe te bewegen is anderen te dienen met wat zij bezit. Zie je, daarom kon ik toch niet blij en tevreden wezen, toen ik die onberispelijke boeken zag.

Ik heb ook nette boeken opgemerkt, die mij toefluisterden, dat ze gauw nog een opknappinkje, in sommige gevallen zelfs een groote opknapping hadden ondergaan, omdat ze er eigenlijk ontoonbaar hadden uitgezien, — zulke slordevosjes zijn de kinderen aan wie ze toebehooren! En al vind ik 't nu vriendelijk van die kinderen mij niet te onthalen op 't gezicht van kapotte banden en scheuren, de ontbrekende bladzijden kon de boekbinder er toch niet in terugtooveren en de leelijke vlekken van binnen er niet allemaal uitmaken.”

„O, o”, dacht Dora, „straks zal St. Nicolaas nog wel wat

zeggen van boeken, die niet opgeknapt zijn en er van binnen ook leelijk uitzien, en dan bedoelt hij de mijne! Dat met de vruchtenvlek heeft hij juist zoo lang in de hand gehad."

Haar hart begon hevig te kloppen, want 't was net of St. Nicolaas nu naar haar keek.

"Ten slotte," zoo ging hij voort, „heb ik een partijtje aangetroffen, dat mij al dadelijk den indruk gaf op de goede manier gebruikt te zijn. Zij troffen mij direct als klaarblijkelijk niet eerst te zijn opgeknapt. Kijk, dacht ik, met die boeken is dan toch eens niet roekeloos omgegaan, — die hadden 't dus niet noodig. Ook zien ze er niet spiksplinternieuw meer uit. Dat is mij een bewijs, dat ze evenmin angstvallig in het boekenkastje gehouden zijn. Toen bekeek ik ze nauwkeuriger en mijn belangstelling werd steeds grooter bij 't doorbladeren, want onderwijl vertelden de boeken mij 't een en ander van hun lotgevallen. Zoo werd ik gewaar dat ze toebehooren aan een meisje, dat haar boeken niet voor zichzelf alleen bezit, maar ze graag naar alle kanten uitleent aan kinderen, die evenveel van lezen houden als zij zelf. Mij dunkt, dat, alles bij elkaar genomen zij dus wel haar boeken op de beste manier heeft gebruikt en er ook 't meeste plezier van heeft gehad."

Toen St. Nicolaas dit zoo zei, keken alle kinderen naar Dora. En St. Nicolaas keek óók naar Dora en knikte haar vriendelijk toe.

Maar Dora durfde niet opzien. Ze had een vuurroode kleur van verlegenheid. Bedoelde St. Nicolaas haar? Zij kon 't haast niet gelooven!

Haar klasse-juffrouw moest haar tweemaal roepen om naar voren te komen. Maar toen zij er was en St. Nicolaas in de vriendelijke oogen gekeken had, was zij toch niet zoo verlegen meer.

Een kist vol mooie boeken werd door den zwarten knecht vlak voor haar neergezet. Daar mocht Dora er net zooveel uitzoeken als ze maar wou, zei St. Nicolaas met een aanmoedigend knikje, „want," zoo vervolgde hij, „bij haar waren de boeken wel in de beste handen."